

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Isagoge Sive Introductio Ad Vitæ Spiritualis
Perfectionem, Omnibus tam Regularibus, quàm Clericis
Sæcularibus, Confessariis, Concionatoribus, & Animarum
Pastoribus perquàm utilis, & specialiter ...**

Herlet, Johann Georg

Sulzbaci, Anno MDC.XCIII.

§. 7. De zelo animarum in catechizando.

urn:nbn:de:hbz:466:1-37853

S. 7.

De zelo animarum in catechizando.

301 **N**OMINE catechizationis intelligitur instructio & informatio rudium in Fide, & principiis vitæ Christianæ. Quæ instructio quò magis est necessaria ad salutem, eò libentius & ferventius, & accuratius peragitur à ze-
 losis operariis; ita ut eam præferant concioni-
 bus. Sanè Concilium Tridentinum sess. 24. de
Reform. c. 4. Episcopis Catechesin tanquam
 rem valdè necessariam, etiam per censuras Ec-
 clestiasticas urgendam commendat, dicens:
*Episcopi, saltem Dominicis & aliis festis diebus
 pueros in singulis Parochiis Fidei Rudimenta, &
 obedientiam erga Deum, & parentes, diligenter
 obis, ad quos spectabit, doceri curabunt, & si
 opus sit, etiam per censuras Ecclesiasticas com-
 pellent.* Quæ etiam causa fuit, cur idem Sacro-
 Sanctum Concilium mandaverit conscribi cate-
 chisimum (quem vulgò *Catechismum Romanum*
 vocamus) eumq; Pius V. Papa in lucem edi jusse-
 rit; Sicut decretum fuit in eadem sess. c. 7. his
 verbis: *Ut fidelis populus ad suscipienda Sacra-
 menta majori cum reverentiâ atq; animi devo-
 tione accedat, præcipit Sancta Synodus Episcopis
 omnibus, ut non solum, cum hæc per seipsos erunt
 administranda, prius illorum vim & usum pro-
 suscipientium captu explicent; sed etiam id à
 singulis Parochis piè prudenterq; etiam lingua
 vernaculâ, si opus sit, & commodè fieri poterit,
 servari*

seruari studeant, iuxta formam à Sancta Synodo
in Catechesi singulis Sacramentis præscribendam;
quam Episcopi in vulgarem linguam fideliter
verti, acq. à Parochis omnibus populo exponi cu-
rabunt. &c.

Concilium Tridentinum præcesserunt plu-
res SS. Patres & Ecclesiæ Doctores, qui Cate-
cheses, libros, & Homilias pro instructione ru-
dium conscripserunt. Sic D. Augustinus qua-
tuor libros in Symbolum Apostolorum reliquit,
qui nihil aliud quam brevès sermones ad cate-
chumenos, pueros, & rudes adultos continent.
Alium verò scripsit de Catechizandis rudibus;
& rursus alium de Fide & Symbolo. S. Ambrosii
quinque libri de Sacramentis, in quibus etiam
orationem Dominicam e. 4. explicat, quid aliud
sunt, quam catecheses & instructiones rudium?
S. Chrysostomus homiliam scripsit de Oratione
Dominicâ, duas in Symbolum Apostolorum;
ac alias duas ad Neophytos & baptizandos. S.
Cyrillus Hierosolymitanus Episcopus plures
catecheses in suâ Mystagogia complectitur; &
S. Gregorius Nyssenus in Oratione illâ, quæ
vocatur *magna & catechetica*.

302. Neq. solum calamo, sed etiam opere &
facto strenuos & zelosos Catechistas se exhibue-
runt Sancti viri. Primus & Antesignanus fu-
it Sanctus Sanctorum Christus Dei Filius, qui
non solum parvulos iussit venire ad se *Matth. 19.*
& *Marc. 10.* sed adultos quoq. instruxit ac do-
cuit orare. *Matth. 6.* Explicavit illis Decalogi
præcepta. *Matth. 5.* Exposuit Articulos Fidei
circa

circa Deum Trinum & unum, resurrectionem
 à mortuis, diem Iudicii, remunerationem Bo-
 norum &c. Undè Sancti Evangelistæ de eo re-
 ferunt, quod vidit turbam multam, & misertus
 est eis; & excepit eos; quia erant sicut oves
 non habentes pastorem; & cœpit eos docere mul-
 ta, & loquebatur de Regno Dei. Et iter facie-
 bat per civitates, & castella seu vicos, predicans
 Regnum Dei; ut inquit S. Lucas c. 8. In quem
 locum Theophylactus: Ille, qui de cælo descen-
 dit, ut exemplum & formam vitæ nobis daret,
 operibus nos docuit in charitatis officiis non ne-
 gligentes, nec remissos, sed valdè diligentes esse;
 neq; tantum incivitatibus catechizabat, & ver-
 bum Dei predicabat, sed multò magis in castellis;
 nè magnas civitates queramus, sed viles & con-
 temptas villas adeamus, ad docendas animas,
 & trahendas ad Deum, Christum cum aliis
 Apostolis secutus fuit S. Paulus, qui de suâ ca-
 techesi ait 1. Corinth. 3. Lac vobis potum dedi,
 non escam; nondum enim poteratis. Et Hebr.
 5. Facti estis, quibus lacte opus sit, non solido ci-
 bo; & indigetis, ut doceamini, quæ sint elemen-
 ta exordii sermonum Dei. Item 1. Thessal. 2.
 de se & aliis Apostolis ait: facti sumus veluti
 parvuli in medio vestrum, tanquam si nutrix
 foveat filios suos. Apostolis successerunt alii
 viri Apostolici, imprimis autem S. Augustinus
 qui sermones illos catecheticos in Symbolum
 Apostolorum habuit & dixit ad Catechume-
 nos pueros, & adultos. S. Hieronymus epist.
 ad Latam ait: Magistrum me & nutricem spon-
 deo;

deo; gestabo humeris, balbutientia senex verba
 formabo &c. Eusebius lib. 5. Histor. c. 10. &
 lib. 6. c. 10. scribit, SS. Clementem Alexandri-
 num, Pantenum, & Heraclam, initio in Scho-
 lis suis aliud non habuisse quàm lectiones cate-
 cheticas, quibus catechumeni & rudes instru-
 ebantur. S. Norbertus quondam Sanctensis
 Canonicus, postea Ordinis candidi Præmon-
 stratensis Institutor, & Magdeburgensium Ar-
 chiepiscopus, cum tantus esset concionator, ut
 D. Bernardus eum *fistulam auream Divini ver-
 bi* nominaret, neglectis urbibus elegit potius
 catechizare in vicis & pagis; uti de eo refert
 Gedeon Forster Archidecanus, & Consistorii
 Ratisbonensis Consiliarius in *sua epist. Paracet.*
 §. 5. De S. Cutberto Lindisfarnensi Episcopo
 legitur in ejus vitâ, quod frequenter ad villas
 montanas, & loca solitaria, quo non veniebant
 alii concionatores, cursitaverit, ibidemq; mul-
 tis diebus catechizando perseveraverit. S. Ca-
 rolus Borromæus, Cardinalis & Archiepisco-
 pus Mediolanensis, & gravissimorum negotio-
 rum perpetuâ mole gravatus, sæpè alpes niv-
 bus tectas & ferè inaccessas reptando supera-
 bat, non sine cruentis vestigiis, ut ibidem ha-
 bitantes feros & rudes homines catechiza-
 ret; uti habetur in vita illius lib. 6. c. 4. & 5. De-
 niq; ut alios innumeros taceam, Joannes Ger-
 son Pharisiensis Academiæ Cancellarius, sui
 temporis facile Doctissimus, in catechizandis
 pueris & rudibus fuit assiduus & indefessus;
 scripsitq; peculiarem tractatum *de rudibus* &
 pueris

pueris ad Christum trahendis. Ubi inter cœtera ait: Adeo jam indignum videtur apud multos, si quis ex Theologis, aut famosus in literis, vel Ecclesiastica dignitate præditus ad hoc se opus inclinaverit, præsertim circa rudes & parvulos, quod mihi in fabulam & improprium cesserit. Convincit autem illos exemplum Christi, qui, sinite, inquit, parvulos ad me venire, talium est enim Regnum cœlorum. O piissime Jesu! quis ultra post te verecundabitur esse humilis ad rudes & parvulos; quando tu, qui es Deus, usq; ad castissimos puerorum amplexus brachia mansuetus inclinas, atq; circumligas? Da mihi aliquem, qui spiritualis est, qui querat non quæ sua sunt, sed quæ Jesu Christi; quem totum repleverit charitas, Humilitas, zelus, pietas & nullum in eo locum inveniat vanitas, & cupiditas; cujus conversatio in cœlis sit; qui tanquam unus ex Angelis Dei, nec benedictione nec maledictione moveatur; qui nullis stimuletur aut alliciatur formis corporum, sed abstractus in sublimi arce rationis in solâ animarum perspicaci qualitate versetur; & hæc intelliget. Sed dicunt, occupationem meam in majoribus esse debere. Nescio prorsus, si quicquam majus esse potest, quam animas ab ipsis inferni portis eripere. Sed asserunt, me in prædicationibus publicis ista magnificentius operaturum: id quidem forte pomposius, sed meo judicio non efficacius, neq; fructuosius. Venite ergo ad me parvuli & rudes: ego vobis doctrinam, vos mihi orationem impendetis; Sic Angelos nostros vicissim letificabimus.